

Βιβλίο της χρονιάς
για τους *Sunday Times*, *Observer*,
Financial Times και *Sunday Express*

EDNA
O'BRIEN

ΟΙ
ΜΙΚΡΕΣ
ΚΟΚΚΙΝΕΣ
ΚΑΡΕΚΛΕΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Στις 6 Απριλίου 2012, στην εικοστή επέτειο από την έναρξη της πολιορκίας του Σεράγεβο από τις σερβοβοσνιακές δυνάμεις, τοποθετήθηκαν 11.541 καρέκλες κατά μήκος των οχτακοσίων μέτρων του κεντρικού δρόμου της πόλης. Μία κενή καρέκλα για κάθε κάτοικο του Σεράγεβο που έχασε τη ζωή του στη διάρκεια των 1.425 ημερών της πολιορκίας. Οι 643 μικρές καρέκλες αντιπροσώπευαν τα παιδιά που σκοτώθηκαν από τα πυρά ελεύθερων σκοπευτών και από το βαρύ πυροβολικό που ήταν ακροβολισμένο στα γύρω βουνά.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Κλουνόιλα

Ο Γκιλγκαμές ξέπλυνε τη σκόνη των ταξιδιών του από τα μαλλιά του, τα λερωμένα ενδύματά του πέταξε και φόρεσε καινούρια, καθαρά. Τώρα το σώμα του κάλυπτε σφιχτά ένας μανδύας με κρόσσια, δεμένος με ζώνη λαμπρή.

Το χωριό πήρε το όνομά του από το ποτάμι. Το ρεύμα, ορμητικό και επικίνδυνο, κυλά μανιασμένα και χαιρέκακα, συμπαρασύροντας ξύλα και κοντόχοντρα κομμάτια πάγου. Στις μικρές εσοχές όπου παγιδεύεται το νερό, μπλε, μαύρες και μαβιές πέτρες λαμπυρίζουν στην κοίτη του ποταμού, τέλεια σμιλεμένες και στρογγυλεμένες, σαν μεγάλα αυγά στον πάτο ενός κουβά με νερό. Ο θόρυβος είναι εκκωφαντικός.

Ο πάγος από τα λεπτότερα κλαδιά των δέντρων που σκεπάζουν το Φολκ Παρκ λιώνει και σταλάζει με έναν απαλό, ψιθυριστό ήχο, και το γλυπτό από μεταλλικούς δακτυλίους, εκτρωματικό κατά την άποψη πολλών ντόπιων, φαντάζει ομορφότερο χάρη σε ένα σφιχτό περιδέραιο από παγοκρυστάλλους, γαλαζωπούς στην παγωνιά της νύχτας. Αν ο ξένος είχε προχωρήσει λίγο παραπέρα, θα είχε αντικρίσει σημαίες διαφόρων χωρών, σημάδι ενός τόπου που είχε γίνει πια κοσμοπολίτικος, και, σαν νοσταλγική πινελιά, τα παλιά αγροτικά μηχανήματα, μια θεριζοαλωνιστική μηχανή, μια φτερωτή μύλου και ένα ομοίωμα ιρλανδικής αγροικίας, από την εποχή που οι χωρικοί ζούσαν σε χαμόσπιτα και έτρωγαν τσουκνίδες για να επιβιώσουν.

Ο άντρας σταματάει στην άκρη του νερού, ολοφάνερα μαγεμένος.

Έχει γενειάδα, φοράει μακρύ, σκουρόχρωμο πανωφόρι και λευκά γάντια, στέκεται στη στενή γέφυρα, παρατηρεί τα ορμητικά νερά αποκάτω και έπειτα κοιτάζει γύρω του· δείχνει κάπως χαμένος, η παρουσία του είναι το μόνο αξιοπερίεργο που διακόπτει τη μονοτονία του χειμωνιάτικου απογεύματος σε εκείνη την παγωμένη ερημιά που περνιέται για χωριό και ονομάζεται «Κλουινόλια».

Πολύ καιρό μετά, κάποιοι θα ισχυρίζονταν ότι εκείνο το χειμωνιάτικο απόγευμα σημειώθηκαν διάφορα παράξενα περιστατικά· τα σκυλιά αλυχτούσαν φρενιασμένα, λες και έπεφταν κεραυνοί, και ένα αηδόνι κελαηδούσε, παρόλο που το τραγούδι και το τιτίβισμά του σπάνια ακούγονταν τόσο δυνατά. Η κόρη μιας οικογένειας Τσιγγάνων, που έμεναν σε ένα τροχόσπιτο δίπλα στη θάλασσα, έπαιρνε όρκο ότι είδε τον καλικάντζαρο Πούκα να της χυμάει από το παράθυρο, κραδαίνοντας ένα τσεκούρι.

*

Ο Ντάρα, ένας νεαρός με μαλλιά καρφάκια παστωμένα με τζελ, χαμογελάει πλατιά μόλις ακούει το διστακτικό σήκωμα του μάνταλου της πόρτας και σκέφτεται *Επιτέλους ένας πελάτης*. Με τους καταραμένους νόμους για το ποτό και την οδήγηση, έχει πέσει αναδουλειά· οι παντρεμένοι και οι εργένηδες της περιοχής θα έπιναν ευχαρίστως ένα δυο ποτηράκια, αλλά δεν είναι διατεθειμένοι να το ρισκάρουν, αφού οι αστυνομικοί παρακολουθούν την κάθε τους γουλιά και τους στερούν τις απλές χαρές της ζωής.

«Καλησπέρα σας, κύριε», λέει καθώς ανοίγει την πόρτα, βγάζει το κεφάλι του έξω και κάνει ένα σχόλιο για τον απαίσιο καιρό, και μετά οι δύο άντρες, σαν να ακολουθούν κάποιο τε-

λετουργικό συντροφικότητας, κοντοστέκονται και γεμίζουν αντρίκεια τα πνευμόνια τους με αέρα.

Ο Ντάρα αισθάνθηκε ότι θα έπρεπε να γονατίσει μόλις παρατήρησε λίγο καλύτερα τον ξένο, καθώς τα λευκά γένια και τα λευκά μαλλιά του μαζί με το μακρύ, μαύρο πανωφόρι του παρέπεμπαν σε άγιο. Φορούσε λευκά γάντια, που τα έβγαλε αργά, ένα ένα δάχτυλο, και κοιτούσε γύρω του κάπως αγχωμένα, σαν να φοβόταν ότι τον παρακολουθούν. Ο Ντάρα τον παρότρυνε να καθίσει στην καλή δερμάτινη πολυθρόνα δίπλα στη φωτιά και έριξε ένα βουνό μπρικέτες και μια πρέζα ζάχαρη στο τζάκι για να φουντώσουν οι φλόγες. Ήταν το λιγότερο που μπορούσε να κάνει για έναν ξένο. Είχε έρθει να τον ρωτήσει για τα καταλύματα της περιοχής, και ο Ντάρα τού ζήτησε λίγο χρόνο για να το σκεφτεί. Τώρα πηγαίνει να φτιάξει ζεστό ουίσκι με γαρίφαλο και μέλι, υπό τη μουσική υπόκρουση των Rogues στα καλύτερά τους. Έπειτα ανάβει μερικά μισολιωμένα κεριά για «ατμόσφαιρα». Ο ξένος αρνείται το ουίσκι και ρωτάει αν θα μπορούσε να έχει ένα μπράντι, που το στριφογυρίζει ξανά και ξανά στο μεγάλο ποτήρι, πίνει και δεν λέει λέξη. Πολυλογάς από φυσικού του, ο Ντάρα ξεδιπλώνει την ιστορία της ζωής του, έτσι για να γίνεται κουβέντα –«Η μητέρα μου ήταν μια αγία, ο πατέρας μου ασχολήθηκε με τα κέντρα νεότητας, αλλά ήταν εντελώς αντίθετος με τα ναρκωτικά και το αλκοόλ... η ανιψούλα μου, το καμάρι μου, τώρα άρχισε να πηγαίνει σχολείο και έχει μια καινούρια φίλη, την Τζένιφερ... Εργάζομαι σε δύο μπαρ, εδώ στο Τι Τζέι και στο Κάστρο τα Σαββατοκύριακα... έρχονται ποδοσφαιριστές στο Κάστρο, σωστοί κύριοι... Έβγαλα φωτογραφία με έναν απ' αυτούς, διάβασα και την αυτοβιογραφία του Πελέ, συγκλονιστική ήταν... Θα πάω στην Αγγλία, στο Ουέμπλεϊ, σε λίγο καιρό για έναν φιλικό αγώνα με την Αγγλία... έχουμε κλείσει αεροπορικά, έξι είμαστε, θα μείνουμε σε ένα χόστελ, τέλεια θα περάσουμε. Πηγαίνω στο γυμναστήριο, κάνω λίγη αερόβια άσκηση, λίγη σανίδα, μου αρέ-

σει πολύ η δουλειά μου... το σύνθημά μου είναι "Αν δεν προλάβεις να προετοιμαστείς, προετοιμάσου να αποτύχεις"... Δεν πίνω ποτέ όταν δουλεύω, αλλά κατεβάζω κανένα μεγάλο ποτήρι Guinness όταν είμαι έξω με τα παιδιά, μου αρέσει το ποδόσφαιρο, μου αρέσουν και οι ταινίες... είδα μια πολύ καλή με τον Κρίστιαν Μπέιλ, ξέρετε, τον Σκοτεινό Ιππότη, αλλά δεν αντέχω τα θρίλερ, με τίποτα.»

Ο επισκέπτης έχει συνέλθει κάπως και κοιτάζει γύρω του, του εξάπτουν την περιέργεια τα διάφορα αντικείμενα που κατακλύζουν τον χώρο, πράγματα που έχει συλλέξει με τα χρόνια η Μόνα, η ιδιοκτήτρια: μπουκάλια από μπίρες πόρτερ και λάγκερ, κούτες τσιγάρων και πούρων με περίτεχνους χαρακτήρες στις ετικέτες τους, ένα μικρό κεραμικό βαρέλι σέρι με χρυσή κάνουλα και το όνομα της περιοχής της Ισπανίας απ' όπου προερχόταν και, σε ανάμνηση μιας δυσάρεστης μέρας, μια ξύλινη πινακίδα που γράφει «Κίνδυνος: Βαθύς Λάκκος με Κοπριά». Αυτό το αναμνηστικό, εξήγησε ο Ντάρα, ήταν από τότε που ένας αγρότης στο Κίλαμακ έπεσε, ένα βράδυ χωρίς φεγγάρι, στη δεξαμενή με την κοπριά, κι οι δυο γιοι του βούτηξαν μέσα για να τον σώσουν, όπως και ο σκύλος τους, ο Τσε, με αποτέλεσμα να πνιγούν όλοι.

«Τρομερά δυσάρεστο, τρομερό γενικά», λέει.

Έχει πελαγώσει, ξύνει το κεφάλι του με ένα μολύβι και σημειώνει τα ονόματα των διαφόρων πανσιόν, λέγοντας ότι δυστυχώς οι περισσότερες είναι κλειστές λόγω εποχής. Τηλεφωνεί πρώτα στον Ντίαρμουντ, μετά στην Γκρόνιε, αλλά δεν απαντά κανείς, και στις άλλες τρεις πανσιόν βγαίνει ο τηλεφωνητής, που λέει ωμά σε όσους τηλεφωνούν να μην αφήσουν μήνυμα. Και μετά ο Ντάρα θυμάται τη Φίφι, παράξενη γυναίκα μετά τη διαμονή της στην Αυστραλία, αλλά δεν τη βρίσκει στο σπίτι, ίσως, όπως λέει, είχε πάει σε καμιά συνάντηση για διαλογισμό ή για ψάλσιμο, γιατί ήταν εθισμένη στη Νέα Εποχή, στο πράνα και στο κάρμα και σε άλλα τέτοια. Η

τελευταία του ευκαιρία είναι το ξενοδοχείο Κάντρι Χάουζ, αν και ξέρει ότι είναι κλειστό και ότι το ζευγάρι των ιδιοκτητών ήταν να φύγει για πεζοπορία στην Ινδία. Απαντάει η Ισόλτ, η σύζυγος. «Αποκλείεται. Αποκλείεται», λέει. Αλλά με λίγα παρακάλια και καλοπιάσματα υποχωρεί, μία βραδιά, μόνο μία. Ο Ντάρα την ήξερε. Της πήγαινε πράγματα εκεί, κρασί, φρέσκα ψάρια, μέχρι και αστακούς από την αποβάθρα. Ο κεντρικός δρόμος είχε μήκος αρκετών χιλιομέτρων, ήταν γεμάτος στρόφες, σκιαζόταν από τεράστια αιωνόβια δέντρα· στη μια πλευρά του υπήρχε ένα πάρκο με ελάφια και εκεί κυλούσε ο μικρός τους ποταμός, αδερφός του ποταμού του χωριού, κι ύστερα από μια κυρτή γέφυρα ο κεντρικός δρόμος συνεχιζόταν και κατέληγε στο γκαζόν της μπροστινής αυλής του ξενοδοχείου, όπου καμαρωτά παγόνια περιφέρονταν και έκαναν τη δουλειά τους. Μια φορά, την ώρα που ο Ντάρα κατέβαινε από το βαν του, είχε την τύχη να δει ένα μοναδικό θέαμα, ένα παγόνι που άνοιγε την ουρά του σαν ακορντεόν, ενώ τα πλούσια πράσινα και μπλε χρώματά του θύμιζαν βιτρό, σκέτη επίδειξη. Κάποιοι επισκέπτες, όπως φαινόταν, εξέφραζαν παράπονα για τις κραυγές των παγωνιών τη νύχτα, έλεγαν ότι ήταν αλλόκοτες και έμοιαζαν με κλάματα μωρών που υποφέρουν, αλλά, πρόσθεσε ο Ντάρα, μερικές φορές σφηνώνουν περίεργες ιδέες στο μυαλό των ανθρώπων.

Ένας μικρός μπήκε μέσα για να δει από κοντά την παράξενη μορφή με τα γυαλιά ηλίου και βγήκε έξω σκασμένος στα γέλια. Έπειτα ήρθε μια από τις αδερφές Μάγκιβαν και προσπάθησε να του πιάσει κουβέντα, αλλά εκείνος ήταν χαμένος στον κόσμο του, στις σκέψεις του, μονολογούσε μουρμουρίζοντας σε μια ξένη γλώσσα. Μόλις εκείνη αποχώρησε, ο ξένος χαλάρωσε, άφησε το πανωφόρι να γλιστρήσει από τους ώμους του και είπε ότι είχε πολλές μέρες που ταξίδευε, αλλά δεν είπε από πού ερχόταν. Ο Ντάρα τού έβαλε ένα δεύτερο ποτό, λίγο πιο γενναϊόδωρος με τη μεζούρα αυτή τη φορά, και είπε ότι θα έ-

γραφει τα ποτά, καθώς ήλπιζε ότι ο ξένος θα έκανε συχνά την εμφάνισή του εκεί.

«Είναι τιμή μας να σας έχουμε εδώ», είπε και άφησε τον κουρασμένο άντρα στις σκέψεις του, καθώς έβγαζε το μικρό του τεφτέρι και σημείωνε την ημερομηνία και τα δύο μπράντι. Ο επισκέπτης είπε ότι στην πατρίδα του το μπράντι το έφτιαχναν από δαμάσκηνα και κορόμηλα, το έλεγαν «ράκιγια» και είχε τουλάχιστον σαράντα τοις εκατό περιεκτικότητα σε αλκοόλ. Ήταν υποχρεωτικό στις βαφτίσεις, στους γάμους και δίπλα στους τάφους των πολεμιστών.

«Υποχρεωτικό.» Στον Ντάρα άρεσε η στρογγυλάδα εκείνης της λέξης στο στόμα του. «Και ποια είναι η πατρίδα σας;» τόλμησε να ρωτήσει.

«Το Μαυροβούνιο.»

Μόλις άκουσε τη λέξη «Μαυροβούνιο», ο Ντάρα θυμήθηκε έναν άλλον ξένο αποκεί, έναν ερημίτη, που έμενε σε ένα μεγάλο σπίτι με θέα στη θάλασσα και έβγαζε τα θυμωμένα σκυλιά του βόλτα νωρίς το πρωί. Ο πρόωρος θάνατός του λίγο μετά τα εξήντα ήταν κάπως ύποπτος. Μόνο τρεις πενθούμενες πήγαν στην κηδεία του στο Λίμερικ, τρεις άνθρωποι στριμωγμένοι κάτω από την ίδια ομπρέλα. Ο Ντάρα δεν τον είχε γνωρίσει, αλλά είχε ακούσει διάφορες ιστορίες από τον αρχιφύλακα, που είχε πει ότι ήταν καταζητούμενος αλλού. Σκέφτηκε ότι δεν ήταν πρόπον να αναφέρει το περιστατικό στον επισκέπτη.

Είχε βγει από τον πάγκο, άφωνος, όπως θα περιέγραφε αργότερα, μπροστά στην οξυδέρκεια και τις γνώσεις εκείνου του ανθρώπου, που ήταν σωστό κινητό πανεπιστήμιο. Άκουσε για τα υπέροχα τοπία του Μαυροβουνίου, για βουνά που συναγωνίζονταν τις Άλπεις, για βαθιές χαράδρες, για παγωμένες λίμνες, που τις αποκαλούσαν «μάτια των βουνών», και για κοιλάδες με όλων των ειδών τα βότανα. Λαξεμένες στους βράχους υπήρχαν εκκλησίες και μονές χωρίς παράθυρα, όπου ο κόσμος

πήγαινε να προσευχηθεί με τον ίδιο ζήλο που ήταν γνωστό ότι προσεύχονταν οι Ιρλανδοί. Οι Κέλτες, του είπε, είχαν ζήσει στα φαράγγια της οροσειράς των Δολομιτών και στις περιοχές κατά μήκος του ποταμού Δρίνου αιώνες πριν από τη γέννηση του Χριστού, και ο δεσμός της Ιρλανδίας με τα Βαλκάνια αποτελούσε αδιαμφισβήτητο γεγονός. Οι ακαδημαϊκοί που είχαν μελετήσει τα ιερογλυφικά σε παπύρους και σε τεχνουργήματα διαφόρων μουσείων είχαν εντοπίσει ομοιότητες στον τύπο του σπλισμού και των πανοπλιών.

«Έχουν υποστεί και οι δικοί σου συμπατριώτες αδικίες όπως και οι δικοί μου», του είπε ο ξένος.

«Ω, ναι... Η μητέρα μου έχει καταγωγή από το Κέρι και μας μιλούσε για τη σφαγή του Μπαλισίντι, όταν έδεσαν εννέα άντρες μαζί και έβαλαν μια χειροβομβίδα ανάμεσά τους. Μόνο ένας επέζησε, ο παππούς μου, και εμφανιζόταν μπροστά της κάθε χρόνο στην επέτειο της σφαγής, στις 24 Μαρτίου, μα τον Θεό... στεκόταν στα πόδια του κρεβατιού της.»

Ο ξένος, ακούγοντας τον Ντάρτα, το σκέφτηκε λίγο και μετά κούνησε το κεφάλι με κατανόηση.

«Ξέρεις ποιος είναι ο Σιντάρτα;» τον ρώτησε ύστερα από μια μακρά παύση.

«Όχι ακριβώς», απάντησε ο Ντάρτα.

Ο Σιντάρτα, του είπε, έζησε πριν από χιλιάδες χρόνια και, μια μέρα, στη διάρκεια ενός αγώνα οργώματος, είδε ένα όραμα όπου του αποκαλύφθηκαν όλα τα βάσανα της ανθρωπότητας και του ζητήθηκε να κάνει ό,τι μπορεί για να την ανακουφίσει από τον πόνο. Μπορεί ο ίδιος να μην ήταν ο Σιντάρτα, πρόσθεσε βιαστικά ο ξένος, αλλά είχε αλλάξει κι εκείνος πορεία στα μισά της ζωής του. Αποσύρθηκε σε διάφορα μοναστήρια για περισυλλογή και προσευχή. Το ερώτημα που τον απασχολούσε ήταν πώς θα ανακτούσε εκείνο το κάτι που είχε χάσει. Εκείνο το κάτι που έχει χάσει ο σύγχρονος άνθρωπος, είτε λέγεται «ψυχή» είτε «αρμονία» είτε «Θεός». Καθώς αποσύρθηκε από

τα εγκόσμια και άφησε να τον παρασύρει το μαγικό χαλί της μάθησης, εισήλθε, κατά τα λεγόμενά του, στον ροδώνα της γνώσης, μυήθηκε στον εσωτερισμό, στην ονειρομαντεία και στην έκσταση. Με ενδελεχή μελέτη κατέληξε σε μια απλή παρατήρηση, στην αναλογία των αντιθέτων, και έτσι του ήρθε η ιδέα του συνδυασμού της αρχαίας ιατρικής με τη σύγχρονη επιστήμη, μια σύνθεση του παλιού με το νέο, με το ένα να εμπλουτίζει το άλλο.

«Αυτό φέρνω σε εσάς», είπε τείνοντας το χέρι για διαβεβαίωση.

«Άλλο πάλι και τούτο», ήταν το μόνο που μπόρεσε να πει ο Ντάρα.

«Μια γυναίκα με έφερε εδώ», είπε τότε με μια χροιά πονηρίας, και του περιέγραψε πώς ένα βράδυ σε ένα μοναστήρι εμφανίστηκε μπροστά του μια γυναίκα κατάχλωμη, με δάκρυα στα μάγουλα, που του είπε «Είμαι από την Ιρλανδία» και τον ικέτευσε να πάει εκεί. Ο Ντάρα, με τις ελάχιστες γνώσεις Ιστορίας που είχε, είπε ότι εκείνη η γυναίκα που κλαίει είναι πασίγνωστη, υπήρχε σε όλα τα σχολικά βιβλία και ονομαζόταν Άσλινγκ, που σημαίνει «όνειρο». Έπειτα ο επισκέπτης τού έδωσε την επαγγελματική του κάρτα: *Δρ Βλάντιμιρ Ντράγκαν*, έγραφε με μαύρους χαρακτήρες, και ακολουθούσαν ένα σωρό συντομογραφίες πτυχίων. Πιο κάτω, ο Ντάρα διάβασε: *Εναλλακτικός γιατρός και σεξοθεραπευτής*.

«Αλλά με φωνάζουν Βουκ», είπε ο άντρας χαμογελώντας διστακτικά. Το όνομα αυτό το έδιναν συχνά στα αγόρια στην πατρίδα του λόγω ενός μύθου, σύμφωνα με τον οποίο μια γυναίκα που είχε χάσει αρκετά μωρά στη σειρά αποφάσισε να ονομάσει το νεογέννητό της Βουκ, που σημαίνει «λύκος», γιατί οι μάγισσες που έτρωγαν τα βρέφη της θα έτρεμαν να τα βάλουν με το παιδί-λύκο. Ο ξένος και ο Ντάρα τα πήγαιναν πολύ καλά, μέχρι που, προς μεγάλο εκνευρισμό του δεύτερου, χτύπησε το καταραμένο τηλέφωνο. Ήταν η Ισόλτ από το ξενοδο-

χείο, που ήθελε να μάθει πότε θα πήγαινε ο επισκέπτης και αν ήθελε δαγκάνες καβουριού για βραδινό.

Ο Ντάρα στάθηκε στο κατώφλι και, στο φως του λειψού φεγγαριού, παρακολούθησε τον άντρα να προχωράει στο δρομάκι. Ο πάγος ράγιζε κάτω από τα πόδια του και ο ήχος των βημάτων του έσβηνε ολοένα και περισσότερο, καθώς περνούσε τη γέφυρα και απομακρυνόταν από το μουγκρητό του ποταμού για να φτάσει σε ένα δεύτερο ποτάμι που δεν ήταν εξίσου ορμητικό. Ο Ντάρα ρουφούσε άπληστα τον αέρα, προετοιμαζόταν ψυχολογικά, γιατί ήξερε ότι το μπαρ πολύ σύντομα θα γέμιζε με κόσμο και ότι θα ήταν υποχρεωμένος να εξιστορήσει κάθε λεπτομέρεια της συνάντησης.

Πρώτη κατέφθασε η Ντεζιρέ, μια εύσωμη κοπέλα με ένα μίνι ροζ φόρεμα που άφηνε γυμνά τα παχουλά της μπράτσα, κρατώντας το παλτό της πάνω από το κεφάλι της και ψοφώντας να μάθει τα νέα.

«Θεέ μου, πόσο θα ήθελα έναν άντρα! Πάει μισός χρόνος που δεν είχα κανέναν», είπε, περίεργη να μάθει αν ο άντρας ήταν ευπαρουσίαστος και αν ήταν παντρεμένος ή ελεύθερος. Φορούσε βέρα; Έπειτα τρύπωσαν οι αδερφές Μάγκιβαν, με τα γκριζα πανωφόρια και τα πλεχτά σκουφάκια τους, και παράγγειλαν λικέρ μέντα. Η Φίφι ήρθε παρέα με μερικές φίλες της, και η Μόνα, ξεσηκωμένη από τη γενική ευθυμία, κατέβηκε από το δωμάτιό της και, σαν απλή πελάτισσα, κάθισε σε ένα ψηλό σκαμπό και παράγγειλε το συνηθισμένο της, ένα μεγάλο ποτήρι πόρτο με μια φέτα πορτοκάλι. Χήρα για πάνω από είκοσι χρόνια, πάντα ντυνόταν κομψά, με μαύρα κρεπ φορέματα και ένα κορσάζ από υφασμάτινες βιολέτες στο πλούσιο μπούστο της, και μιλούσε με απαλή, ξέπνοη φωνή. Η Μόνα είχε δύο σταθερές αξίες στη ζωή της: πρώτον, τον άγιο Πίο της Πιετρελτσίνα, στον οποίο πίστευε ακλόνητα και, δεύτερον, τα αισθηματικά μυθιστορήματα, που δεν τα χόρταινε. Τα καταβρόχθιζε με την ίδια απληστία που καταβρό-

χθιζε φατζ στο κρεβάτι της τις νύχτες. Κοιτάζοντας γύρω της, συνειδητοποίησε προς μεγάλη της ευχαρίστηση ότι το μπαρ είχε γεμίσει, γιατί μετά τα Χριστούγεννα τα πράγματα πήγαιναν από το κακό στο χειρότερο. Είχαν έρθει επίσης ο Πλόντερ ο αστυνομικός, ο Ντιάρμουντ, ο συνταξιούχος δάσκαλος, και ο Ντάντε, ο αλητάκος της περιοχής, που είχε ράστα μαλλιά και φορούσε μαύρα ρούχα, έχοντας στο πλευρό του τους ακολούθους του που είχαν κάνει φυλακή, ο μιν Νεντ επειδή καλλιεργούσε μαριχουάνα σε ζαρντινιέρες, ο δε Άμπροζ επειδή είχε κλέψει μολύβδινους σωλήνες από τον εργολάβο που τον είχε προσλάβει. Το μαγαζί είχε γεμίσει και πάλι κόσμο. Γεμάτος ενθουσιασμό, ο Ντάρρα ανακοίνωσε με περηφάνια ότι ο ξένος ήταν τζέντλεμαν, από την κορυφή ως τα μυτερά του παπούτσια. Πολύ γρήγορα όλοι κρέμονταν από τα χείλη του, καθώς ο Ντάρρα συνέδεε τα γεγονότα μεταξύ τους, προσθέτοντας και μερικές φιοριτούρες, όπως όταν τους μίλησε για το διαπεραστικό βλέμμα του άντρα, για τα μακριά του δάχτυλα, που ήταν εκφραστικά σαν δάχτυλα πιανίστα, και για το δαχτυλίδι με το έμβλημα του αετού και το χρώμα του κόκκινου βουλοκεριού. Παρότι αριστοκράτης, όπως αναγκάστηκε να τους υπενθυμίσει ο Ντάρρα, ο άντρας είχε επίσης την αύρα των αγίων, των προσκυνητών που συνήθιζαν να ταξιδεύουν ξυπόλυτοι και να κάνουν αγαθοεργίες. Ο Ντάρρα τούς είπε για το μπράντι από δαμάσκηνα, το *ράκιγια*, που ήταν υποχρεωτικό στις βαφτίσεις, στους γάμους και δίπλα στους τάφους των πολεμιστών. Τους είπε επίσης ότι οι Βαλκάνιοι και οι Ιρλανδοί είχαν κοινούς μακρινούς προγόνους.

Μήπως ο νεοφερμένος ήταν κανένας από εκείνους τους καρχαρίες που κερδοσκοπούσαν με το αέριο ή τα πετρέλαια και αποσκοπούσαν στην αφαιμάξη της καταπράσινης, εύφορης πατρίδας τους;

«Σε καμιά περίπτωση... είναι γιατρός, φιλόσοφος, ποιητής και θεραπευτής.»

«Χριστέ μου, τι γλωσσοδέτης!» είπε ο Πλόντερ ο αστυνομικός, καταλήγοντας στα δικά του συμπεράσματα. Σε λίγα χρόνια θα έβγαινε στη σύνταξη και τον έπαιρναν στο ψιλό στο τμήμα, του ανέθεταν μόνο εύκολες υποθέσεις, τίποτα αυτοκίνητα χωρίς πίσω φώτα ή τίποτα αρνιά που είχαν ξεστράτσει, κι όμως το ένστικτό του του έλεγε ότι εκείνος ο επισκέπτης ήταν επικίνδυνος, ίσως απατεώνας ή δίγαμος.

«Από πού είναι;» ρώτησε η Μόνα.

«Από το Μαυροβούνιο», είπε ο Ντάρρα και τους μετέφερε όσα είχε πει ο ξένος για τους Ιρλανδούς και τους Βαλκάνιους Κέλτες που ήταν αδέρφια εξ αίματος και για τα τεχνουργήματα που βρέθηκαν σε χωράφια και αλλού και έμοιαζαν πολύ με εκείνα που είχαν φέρει στο φως οι ανασκαφές στην περιοχή του ποταμού Μπόιν.

«Ανοησίες», είπε η Ντεζιρέ.

«Θα μείνει...» είπε ο Ντάρρα, ευχαριστημένος με τη χρονική στιγμή που είχε επιλέξει για να το ξεφουρνίσει, και μετά πέταξε σαν βόμβα ότι ο άντρας σκόπευε να ανοίξει ιατρείο-εναλλακτικός γιατρός και σεξοθεραπευτής.

«Ιησούς Χριστός», είπαν οι δεσποινίδες Μάγκιβαν κάνοντας τον σταυρό τους.

«Ω, ω, ω... Σεξοθεραπευτής.» Τα αίματα άναψαν. Κάποιοι οσμίζονταν αμαρτίες και διαφθορά, ενώ μερικές ξεκομμένες φωνές επέμεναν ότι ίσως ο άνθρωπος αυτός να ήταν *αρτηρία* καλών πραγμάτων. Ο ένας φώναζε στον άλλον. Ο Ντάρρα μουντ, ο πρώην δάσκαλος, που άκουγε τόση ώρα τις ανοησίες τους, δεν άντεξε άλλο και τους ζήτησε να του δώσουν την ευκαιρία να εκφράσει μια λογική, συμφιλιωτική άποψη:

«Υπήρχε κάποτε ένας άνθρωπος που τον έλεγαν Ρασπούτιν», άρχισε να λέει περιφερόμενος στο μπαρ, επικριτικός και εριστικός, εξακολουθώντας να έχει το ύφος του δασκάλου, παρόλο που κανείς δεν τον κοιτούσε πια με δέος. «Κρατούσε από τα βάθη της Σιβηρίας και κατάφερε να εισχωρήσει στον

πυρήνα της ρωσικής αυλής, παρουσιαζόμενος ως ενορατικός και θεραπευτής. Διατεινόταν ότι θα ξυπνούσε τη Ρωσία από τον λήθαργό της, θα θεράπευε από την αιμοφιλία το άρρωστο παιδί της τσαρίνας, τον μελλοντικό διάδοχο, και θα έκανε αιωνίως θαύματα. Θεράπευσε τον διάδοχο; Όχι. Έσωσε τη ρωσική τσαρική οικογένεια από το εκτελεστικό απόσπασμα; Όχι. Ήταν ένας άντρας ακόλαστος, ένας απατεώνας, που μεθούσε κάθε βράδυ και είχε σαρκικές επαφές σχεδόν με όλες τις κυρίες της αυλής.»

Ο δάσκαλος τους άκουγε να γελούν πνιχτά και να αναδεδύονται στις θέσεις τους, αλλά αποφασισμένος να πει την τελευταία λέξη, καθώς προχωρούσε προς την πόρτα, τους επισήμανε ότι το τελευταίο γέυμα του Ρασπούτιν ήταν ένα πιάτο γλυκά δηλητηριασμένα με κυάνιο.

«Ενδιαφέρουσα η ιστορία σου, Ντίαρμουντ», φώναξε η Μόνα εκλιπαρώντας τον να μείνει, γιατί δεν ήθελε κανένας πελάτης της να φεύγει οργισμένος.

Ο Ντάντε άκουγε προσεκτικά και, εκείνη τη στιγμή, με ένα νεύμα της Μόνα, άρχισε να παίζει το παραδοσιακό τύμπανό του, το μπόουρον, με τα ανοιχτά καστανά μαλλιά του να πέφτουν στο πρόσωπό του, ενώ η ομάδα του περίμενε το σύνθημα. Οι παραγγελίες για ιρλανδικό καφέ έπεφταν βροχή. Έδιναν συγχαρητήρια στον Ντάρα για την ικανότητά του να μιλάει και ταυτόχρονα, με επιδέξιες κινήσεις, να κάνει την κρέμα να κυλάει στο πίσω μέρος του κουταλιού, πριν πέσει τρεμουλιάζοντας μέσα στον καφέ. Η μουσική έγινε πιο έντονη, πιο ρυθμική, οι φίλοι του Ντάντε τον συνόδευαν, επιδίδονταν σε σκέρτσα και σε τρίλιες με τα κουτάλια τους, ενώ η Ντεζιρέ αυτοσχεδίαζε, κάνοντας ένα στριπτίζ-παρωδία. Ο Ντάντε σηκώθηκε όρθιος, άρχισε να περιφέρεται στις μύτες των ποδιών του· στεκόταν πάνω από τον καθένα, σωστός σαμάνος που ψιθύριζε την προφητεία:

*Ο Άγιος Βασίλης δεν ήρθε
Τη θέση του πήρε ο αδερφός του
Ο Αϊ-Βασίλης πέθανε
Ο Αϊ-Βασίλης πέθανε
Έτσι είπε ο ίδιος
Εξοντωμένος πάνω στο έλκηθρό του
Έτσι είπε ο ίδιος
Αυτό είναι όλο, λοιπόν, γιε μου
Αυτό είναι όλο
Μαύρα, μαύρα σκατά.*

Η Μόνα, ψιλομεθυσμένη στη γωνιά της και με βλέμμα νοσταλγικό, έσφιξε τις βιολέτες στο μπούστο της και είπε: «Ίσως ο επισκέπτης να φέρει λίγο ρομαντισμό στη ζωή μας.»

Έξω, το θερμόμετρο της πύλης του Φολκ Παρκ έδειχνε μείον τρεις βαθμούς, και μέσα όλοι απολάμβαναν τη θαλπωρή της φωτιάς που έκαιγε από το πρωί. Δαχτυλίδια καπνού σηκώνονταν μέσα στο μπαρ, τα πρόσωπα έδειχναν περίεργα, πρόσχαρα, ονειροπόλα, στεφανωμένα με καπνούς, σαν πλάσματα που είχαν απαθανατιστεί στη διάρκεια ενός αλλόκοτου νυχτερινού ξεφαντώματος.

«Η σπουδαία Edna O'Brien έγραψε το αριστούργημά της.»

–Philip Roth

Ένας μυστηριώδης αντρας φτάνει σ' ένα μικρό χωριό της Ιρλανδίας. Συστήνεται ως εναλλακτικός θεραπευτής και σύντομα καταγοητεύει την τοπική κοινωνία. Η Φιντέλμα Μακμπράντ θα υποκύψει στη μοιραία έλξη που αισθάνεται για τον ξένο, αλλά τα επακόλουθα θα είναι πέρα από κάθε φαντασία. Γιατί ο Βλαντ είναι καταζητούμενος εγκληματίας πολέμου από τα Βαλκάνια...

Οι *Μικρές κόκκινες καρέκλες* είναι ένα μυθιστόρημα για την αγάπη, τα τεχνάσματα του κακού, τη δικαιοσύνη, την εξιλέωση, την ελπίδα. Ένα άγριο, λυρικό και εφιαλτικά αληθινό βιβλίο –ίσως το κορυφαίο της Edna O'Brien– που υπενθυμίζει για ποιον λόγο θεωρείται μια από τους μεγαλύτερους συγγραφείς της γενιάς της και όχι μόνο.

«Η O'Brien παραμένει μια μεγάλη κυρία της λογοτεχνίας –και το αποδεικνύει σε αυτό το προκλητικό, συγκινητικό, αριστουργηματικό και αντισυμβατικό μυθιστόρημά της.»

–The Times

 ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

Δομοκού 4, Στάσης Λορέλης, 10440 ΑΘΗΝΑ, Τηλ: 210 5237635
Info@kildarithmos.gr www.kildarithmos.gr
www.facebook.com/kildarithmos-gr

ISBN 978-960-461-797-5

9 789604 617975